

пов'язаних з ним проблем. Для подальших досліджень важливо поглиблено вивчати філософські та етичні аспекти ШІ, а також розробляти нові концепції співіснування людства з ШІ. Це дослідження має велике значення для суспільства, оскільки сприяє формуванню філософського дискурсу навколо ШІ і підвищенню рівня обізнаності про етичні та філософські виклики, які постають перед нами в епоху розвитку штучного інтелекту.

Калініченко К.В.
Науковий керівник: д-р філософії (PhD), доц. Міщенко В.І.
НТУ «ХПІ»

ПОНЯТТЯ КАТАРСИСУ У ФІЛОСОФІЇ ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОЇ СВІДОМОСТІ

Катарсис грає важливу роль у формуванні та розвитку людської свідомості завдяки емоційному вивільненню і очищенню через переживання сильних емоцій. Цей процес допомагає більше зрозуміти себе, а розуміння себе та своїх емоцій неодмінно спричиняє ріст душі та особистісне зростання людини. Так звідки взагалі пішов цей термін? Поняття катарсису відомо ще з часів античності, його вживали у різних сферах життя і науки, таких як: філософія, естетика, медицина, філософія та інші. У кожній сфері визначення катарсису трохи відрізняються, наприклад, в медицині – це одужання, у релігії – очищення душі від чогось скверного та грішного, але якщо говорити про сучасну філософію, то катарсис розуміють як особливу, найвищу форму трагізму, коли втілення конфлікту та емоція потрясіння, що його супроводжує, не пригнічують своєю безвихідністю, а «очищують» і «просвітлюють» глядача чи читача. Якщо казати простіше, то це ефект полегшення, очищення та облагородження людської душі.

Першим про цей термін заговорив Аристотель, наголошуючи на тому, що катарсис є процесом визволення негативних емоцій, що ближче походить до психології, ніж філософії. У сучасній психології термін трактується як задоволення від емоційного стану людини, а також вивільнення емоційного

навантаження взагалі. Тобто те ж саме «очищення», але за допомогою власної уяви та ілюзій.

За Зигмундом Фрейдом, свідомість (тобто Его), розуміють, як вирішення конфлікту між Супер-его (моральні цінності) та Ід (бажання та мотиви). Так на що ж саме має вплив катарсис? Часто людина може навіть не усвідомлювати зв'язок між її емоціями та ризиком прояву психосоматичних захворювань, бо цей процес відбувається у підсвідомості людини, що дещо ускладнює зрозуміти причини недуг.

Роль катарсису у людській свідомості полягає в тому, що людина вивільнюється від негативних емоцій, і це спричиняє подальший ріст особистості. В іншому випадку, такі емоції будуть пригнічувати і спричиняти прояв різних психоматичних симптомів, що призупиняє її розвиток.

Особистісний розвиток завдяки катарсису відбувається через вираження або переживання негативних емоцій, під час чого людина осмислює власні почуття та розуміє джерела і ймовірні причини їх виникнення. Суть полягає саме у вираженні емоцій, а не їх придушенні, так людина зможе навчитись самоконтролю та розумінню себе. Усвідомлення своїх можливостей, здібностей та талантів допоможе розвинути здорову особистість з критичним мисленням завдяки керуванню та своєчасному урегулюванню своїх емоційних станів.

Отже, роль катарсису у людській свідомості доволі значуща, бо він сприяє емоційному визволенню емоцій чи страхів, що призводить до кращого розуміння себе, і надалі – розширенню кордонів особистісного розвитку. Аристотель пов'язує катарсис з літературою та театром, стверджуючи про очищення людської душі завдяки мистецтву, а катарсис у більш сучасній філософії сприяє гармонії та збалансованості, роблячи свідомість більш відкритою до нових ідей та переживань. У наші часи процес очищення душі складніший, тому катарсис особливо важливий для суспільства сьогодення. Тому люди повинні спілкуватися один з одним, читати та аналізувати думки і вчинки книжкових героїв, робити добрі справи, а найголовніше – вчитися регулювати і керувати своїми емоціями, треба також час від часу

насолоджуватися моментом та красою природи, що оточує, бо тільки так можна очистити душу та насолоджуватись життям.

Колеснікова А. Д.
Науковий керівник: д-р філософії (PhD), доц. Міщенко В.І.
НТУ «ХП»

ЗАГРОЗИ КОСМОСУ ДЛЯ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Космос завжди приваблював людство своєю таємничістю та нескінченними можливостями. З моменту, коли перший супутник вийшов на орбіту, а перший космонавт зробив крок у безмежний простір, наші амбіції та мрії про підкорення космосу лише зростають. Ми прагнемо вивчити нові планети, знайти нові джерела ресурсів і, можливо, одного дня колонізувати інші світи. Але разом з цими великими прагненнями ми стикаємося з серйозними загрозами, які не можна ігнорувати. Від зіткнень з астероїдами до космічного сміття і шкідливого випромінювання – всі ці фактори можуть суттєво вплинути на наше майбутнє. Ці загрози ставлять перед нами питання не тільки про нашу технічну здатність протистояти викликам, але і про наші філософські підходи до існування у космічному просторі. Чи готові ми об'єднати зусилля на глобальному рівні, щоб захистити наш світ від можливих катастроф? Чи можемо ми знайти баланс між дослідженням космосу та збереженням нашої планети? Це виклики, які стоять перед нами сьогодні, і відповіді на них визначать майбутнє нашої цивілізації.

Космічні об'єкти. Однією з найбільш серйозних загроз є можливість зіткнення Землі з космічними об'єктами, такими як астероїди чи комети. Падіння таких об'єктів може спричинити масштабні катастрофи, знищуючи міста та спричиняючи глобальні зміни клімату. Для нейтралізації загрози зіткнення з астероїдами та кометами необхідно розвивати системи раннього виявлення та моніторингу цих об'єктів. Важливим є створення та випробування технологій для зміни траєкторії небезпечних об'єктів, таких як кінетичні ударники або гравітаційні трактори.